

DEZVOLTAREA COMPETENȚEI DE LECTURĂ ÎN CONTEXTUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ONLINE

Aurelia DOMNIȚEANU

**CZU: 37.018.4:004.738.5 +
378.02:028.5**

aura_828282@yahoo.com

Sistemul educațional nu a fost niciodată o entitate închisă și s-a raportat mereu la contextul social. Chiar dacă timpul a fixat niște proceduri, niște norme clare, situația actuală a dovedit faptul că până și un sistem ce părea bine pus la punct are nevoie de adaptare la situația momentului. Într-o astfel de conjunctură, mulți s-au speriat că rolul educatorului se va diminua.

De acest subiect s-au ocupat deja mulți cercetători, astfel încât Constantin Cucuș afirmă că „Niciodată nu va fi exclus binomul educat-educator, relaționarea vie dintre două sau mai multe ființe, concretețea raportării la lucruri, fenomene, stări, exercițiul aflării sau dumeririi, bucuria înțelegerii sau interiorizării unor idei, cunoștințe, trăiri” [1, p.1].

Învățământul online este o soluție la criza actuală, soluție care, cu investiții și eforturi, face posibilă atingerea obiectivelor educaționale. Dar, cum de ceva ani încoace se tot vorbește despre dezvoltarea unor competențe în rândul educabililor, învățământul online nu ar trebui să fie o piedică în realizarea acestui deziderat.

Conceptul de „competență” a stârnit suficiente controverse, de la definirea lui până la aplicare, însă s-a convenit într-un final că aceasta presupune o trecere de la „savoir” la „savoir faire”, implicând aplicabilitate, eficacitate și performanță. Emil Păun menționează că aceasta trebuie înțeleasă ca o acțiune funcțională, cu scop, „un ansamblu de acțiuni elementare socialmente identificabile care au în spate intențiile celui ce folosește această competență” [2, p.176].

Competența de lectură nu se deosebește în acest sens cu nimic de restul domeniilor vizate de competențe, astfel încât dezvoltarea acestora va viza mereu partea practică, parte ce nu are de suferit din cauza formei de învățământ online. În continuare, întreg procesul educațional este dependent de competența lectorală, chiar dacă lectura

ȘTIINȚE SOCIALE

Psihologie, științe ale educației, sociologie și asistență socială

s-a mutat în mediul digital. Și în mediul online educabilii se informează, învață, cercetează cu ajutorul competenței de lectură.

Ca și până acum, e nevoie de lectura de informare, adunare de informații și cercetare pentru disciplinele socioumane, de cea de descifrare a graficelor și a diagramelor în cazul științelor exacte sau de cea de înțelegere și interpretare în cazul disciplinelor din aria limbă și comunicare. Prin urmare, lectura continuă să aibă rol central în școală, mediul online necesitând și el dezvoltarea acestei competențe.

La baza procesului de învățământ din Republica Moldova stau zece competențe, însă competența de lectură lipsește. Maria Hadârcă vine chiar cu ideea că această competență „are un caracter adisciplinar, supraordonat, deci ar trebui să stea deasupra tuturor disciplinelor școlare, după cum lectura este activitatea care stă la baza oricărei munci intelectuale. Prin urmare, ea ar trebui calificată drept o competență-cheie transdisciplinară necesară omului pe tot parcursul vieții” [3, p.123].

Toate componentele competenței de lectură pot fi adaptate învățământului online: cunoștințele pot fi lesne acumulate din mediul online, acesta fiind o bogată sursă de informare, de la date despre autori până la cele mai mici detalii referitoare la operă, capacitățile și abilitățile de receptare, interpretare și redactare ale diverselor texte se pot chiar mai bine dezvolta cu ajutorul unor instrumente digitale, iar atitudinile și emoțiile pot fi determinate și scoase la iveală de diverse instrumente digitale ce apelează la filmulețe motivaționale sau provoacă dezbateri în conferințe online.

Dezvoltarea competenței de lectură este în continuare un subiect deschis și a constituit și subiectul unor cercetări efectuate de Emanuela Ilie, pentru care competența de lectură „rezidă în capacitatea de a citi adecvat orice text, a-l înțelege și a-l interpreta prin actualizarea informațiilor exterioare acestui text (de viață cotidiană, istorie, geografie, științe) și, nu în ultimul rând, prin uzul unui instrumentar de teorie literară. Acest set de competențe pornește de la elementara capacitate de a citi coerent orice e scris în limba română și implică o gamă largă de operații intelectuale, prin care textul este înțeles nu doar la suprafața informației, ci ca o țesătură de semne, idei

și imagini” [4, p.336]. Cu siguranță că nu se pot muta în online toate componentele sistemului educațional, dar o parte dintre acestea s-a văzut deja că pot funcționa și chiar aduc un suflu nou sistemului. Această perioadă a făcut posibilă descoperirea unor instrumente foarte atractive pentru elevi și studenți și mai departe ține de priceperea fiecăruia să le integreze și să le folosească astfel încât să atingă competențele vizate.

Referințe:

1. CUCOȘ, C. *Educația online*, disponibil pe <http://www.constantinucos.ro/2020/07/educatia-online-intre-nevointa-si-putinta>
2. PĂUN, E. *Pedagogie*. Iași: Polirom, 2017, p. 176.
3. HADÂRCĂ, M. Competența de lectură – concept, structură și mediu de formare. În :*Limba română*, 2015, p. 122.
4. ILIE, E. *Didactica limbii și literaturii române*. Iași: Polirom, 2014, p. 336.